

Okuduğum Kitaplar

METİN CELAL

Elde Var Hikâye

etkinliklerdir. Bu tip işler yazarın esas işi olan romanına, öyküsüne yoğunlaşmasını, yazar olarak görünürliğini engeller diye düşünüyorum. Tabii yazarlık mesleğine yakın işler sadece cazibesinden tercih edilmez aynı zamanda o alanda eksiklikler görüldüğü için de yapılır. Tank Dursun K.'nin yayıncılığında böyle bir yaklaşım ağır basmıştır. Gelişen yayıncılık sektörüne yeni kitapların tanıtılacağı bir kitap dergisi gerekeceğini ilk gören odur örneğin. 1973'te yayımladığı "Günümüzde Kitaplar" sektör için erken ama iyi bir örnektir.

YALIN VE SİNEMASAL BİR DİL

Sözün özü Tank Dursun K. velut bir yazar olmasına ve çok nitelikli eserler vermesine rağmen hak ettiği ilgiyi edebiyat ortamından görmedi, yeterince okunup değerlendirilmedi diye düşünüyorum.

Tarık Dursun K.'yi 11 Ağustos 2015'de kaybettik. Her iyi yazara, iyi insana olduğu gibi ona da çok üzüldük ama Türkiye insanının yapısı gereği ardından yazılan yazılar ve yapılan konuşmalardan sonra acımızı hızla içimize gömüp onu unutmaya terk edeceğimiz de kesin. Artık eserleri ile yaşayacak ve ne onun dost canlısı, dışa dönük kişiliği ne de diğer işleri eserlerine gölge etmeyecek.

Yaşarken hazırlanmaya başlayan ama basılı halde göremediği "Elde Var Hikâye" (Eylül 2015, *Güneşiği Kitaplığı*) adlı öykü seçkisi bu nedenle önemli bir yayın. Tank Dursun K.'nin eserlerini, öykücülüğünü anımsamamıza, yeniden okuma gereksinimi duymamıza vesile oluyor. Kitabın yer aldığı "Köprü Kitaplar" dizisi edebiyatımızın ustalarını genç kuşaklara tanıtmayı hedefliyor. Ustalardan yapılan seçmeler de "gençler ve çocuklar için yazılmış" ya da onların okuyabileceği nitelikte eserlerden oluşuyor. Tank Dursun K.'nin "Elde Var Hikâye"si de bu nitelikte. Zaten üstad da öykü ve romanlarında çocukluk ve ilk gençlik çağlarını içten bir üslupla, yalın ve sinemasal bir dille anlatması ile tanınıyor. Bu nitelikleriyle diziyeye çok uygun bir yazar Tank Dursun K., "Elde Var Hikâye" adıyla bir başka İzmirli edebiyat adamının Attilâ İlhan'ın "Elde Var Hüzün"ünü çağırıyor. Ama büyük ustaya doğrudan bir gönderme yok öykülerde. Ege ve İzmir ise açıkça sözü edilmediği yerlerde bile hemen satıraralarından kendini belli ediyor. Öykülerde Ege iklimi, yaşam anlayışı hakim.

ELLİ YILI AŞAN ÖYKÜCÜLÜK

Tarık Dursun K.'nin 1950'lerde öykülerini yayımlamaya başladığını biliyoruz. Elli yılı aşan bir öykücülük yaşamı var. Yapı Kredi Yayınları Tarık Dursun K.'nin toplu öykülerini 1364 sayfalık iki kalın ciltte topluca yayımlamıştı. ("Karanfilli Hikâye"

ve "Gönlümün Bir Parçası", 2009). Bu toplamdan geniş aralıklı, büyük puntolu 91 sayfalık bir seçme çıkmış olması beni biraz şaşırttı. Tarık Dursun K.'nin mi tercihi buydu, editör mü bu kadar seçebildi bilemiyorum ama öykücülüğünün en önemli temaları çocukluk ve ilk gençlik olan bir ustadan daha çok öykü seçilebilirdi. Bir de öykülerin sonuna yayın tarihleri eklenip ve hangi kitaplardan alındıkları belirtilseymişiyi olurmuş. Bazı öyküler yazıldıkları tarih bilinirse daha çok anlam kazanacakmış gibi geliyor. Alındıkları kitap da belirtilirse o öyküyü seven okur kitabını edinir diye düşünüyorum. Zaten seçkilerin en önemli işlevi de okuru esas yapıya yönlendirmesidir.

"Elde Var Hikâye"de yer alan öyküler Tarık Dursun K.'nin yalın, kısa cümlelerden oluşan, bir sinema filminden bir parçaymış hissini yaratan, gerçekçi, hüznü ve Ege'nin iklimi ile yüklü yani onun öykücülüğünü yansıtan örnekler. Tarık Dursun K.'yi tanımak ve diğer eserlerini okumak ya da yeniden anımsamak için iyi bir başlangıç.

İNSAN KENDİNE DE İYİ GELİR

Ahmet Büke "İnsan Kendine de İyi Gelir"de İzmir'e tepeden bakan yoksul bir mahallede yaşananları kimsesiz bir gencin başından geçenleri hikâye ederek anlatıyor. O mahalle Türkiye'nin toplumsal tarihinden bir kesitin de aynası oluyor.

"İnsan Kendine de İyi Gelir" (Eylül 2015, *On8 Kitap*) üst başlığı "Sosyal Ayrıntılar Ansiklopedisi", kitapta bir araya gelen öyküler *On8 Blog*'da yayımlanmış. Ahmet Büke bir yıl boyunca blogda yayımlanan öykülerinden bir seçme yapıp onları bir bütünlük oluşturacak biçimde kurgulamış. Yani "İnsan Kendine de İyi Gelir" ana kahramanları değiştiren bir öyküler bütünü, kitap uzun bir öykü olarak da değerlendirilebilir.

Ahmet Büke istese yekpare bir anlatıya da kolayca dönüşebilirdi. İlk öykülerde ana babasız kalmış, dedesi ve babaannesini ile yaşayan bir çocukla tanışıyoruz. Satır aralarından anne ve babanın siyasi nedenlerle ölmüş olabileceğini anlıyoruz. Ama anne ve babanın

Ahmet Büke

öyküsü açıkça anlatılmıyor. Çocuk dedesi ve babaannesinin disiplin ve aşırı tolerans arasında gidip gelen anlayışları ile yetişiyor. Okulda da, hayatta da dikiş tutturamıyor. Tam delikanlılık çağına geldiğinde dedesi ve babaannesini art arda kaybedince tamamen yalnız kalıyor. Onlardan kalan köhne ev dışında hiçbir şeyi ve geliri yok. Mahallelinin ilgi ve himmeti ile yaşamını sürdürüyor.

Arap Hatçam Teyze, Bakkal Nihat, Berber Kâzım gibi mahallelileri öykülerde tanıyoruz yavaş yavaş ama sayfalar ilerledikçe kitabın ikinci önemli kahramanı Arap Hatçam Teyze oluyor. Arap Hatçam Teyze, iyilik ve kötülüğün her cinsini kendinde barındıran bir melek gibi kahramanımızın yaşamına müdahil oluyor. Yeri geliyor onu aklıktan, ölümden ya da sonu hapiste bitecek çok kötü bir maceradan kurtarıyor, yeri geliyor cinayete varan ağır suçlarına ortak ediyor.

ÖYKÜLERARASI BAĞLAR

Ahmet Büke açıkça bir zaman diliminden hatta bir yerden söz etmese de ben okur olarak öyküleri İzmir'e ve 70'li yılların sonuna konumlandırım. 70'li yılların ikinci yarısından başlayarak 12 Eylül 1980 Darbesine doğru geçen beş yılda Türkiye çok büyük bir kaos yaşadı. Bir yanda mevcut siyasi yapının yetersiz olduğu algısı yaratılıp darbenin istenmesi sağlanırken diğer yandan kendi içine kapalı "ithal ikameci" bir ülke olan Türkiye'nin Dünya kapitalist sistemine entegre olmasının, yeni bir pazar olarak açılmasının hazırlıkları yapıldı. Bu açılışın önündeki en büyük engel Türkiye'nin sosyal devlet anlayışı ile oluşmuş sendikacı işçiler ve 68 olaylarının etkisi ile özellikle üniversiteli gençlik arasında gelişen devrimci ruhtu. Darbe ile tüm bu olumsuzluklar ortadan kalktı ve bugünlere geldik.

"İnsan Kendine de İyi Gelir" in arka planında 70'li yıllardaki bu siyasi ve ekonomik durum var. Ahmet Büke bunları hiçbir öyküde açıkça yazmıyor ama kitabın üst başlığına da yansıyan "sosyal ayrıntılar" dan anlıyoruz.

Ahmet Büke "sert gerçekçi" bir yazardır. Görüneni açıkça, net cümlelerle ifade etmekten kaçınmaz. Öykülerin arasında görünür ve görünmez bağlar kurmayı sever. "12 Eylül 1980 darbesi hemen öncesinde kaybolan baba, tutuklanan anne, ortada kalan çocuk" karakter olarak önceki kitaplarında da görünmüştür. İzmir'in kenar mahallelerinde yoksul insanların, kaybedenlerin yaşadıkları da sık sık öykülerine konu olur. Kısa cümleler kurar, kısa öyküler yazar. "İnsan Kendine de İyi Gelir" de Ahmet Büke'nin sözünü ettiğim izleğine bağlanıyor ama dikkat çekici farklar ve yenilikler içeren öykülerden oluşuyor kitap. Kuşkusuz bunun nedeni ustalaşmak diye açıklanabilir. Çok rahat öykü kuruyor. Anlatımın rahatlatılması, imgesellikten uzaklaşıp sözün daha açık söylenmesi gibi nitelikler de eklemiş üslubuna.

"İnsan Kendine de İyi Gelir" keyifle, merakla okunan, öykü tadının anlatı ile karıştığı, sonrasını merak ettiğiniz, sonunda ne olacak diye sorduğunuz, Türkiye'nin toplumsal tarihinden önemli bir kesiti, yoksul bir mahallenin sıcaklığında, tanıdık gelecek kahramanlarla anlatan bir kitap. ■

Yaşarken hazırlanmaya başlayan ama basılı halde göremediği "Elde Var Hikâye" adlı öykü seçkisi Tarık Dursun K.'yi tanımak ve diğer eserlerini okumak ya da yeniden anımsamak için iyi bir başlangıç. Ahmet Büke arka planında 70'li yıllardaki siyasi ve ekonomik durumun yer aldığı, öykü tadının anlatı ile karıştığı "İnsan Kendine de İyi Gelir"de, İzmir'in yoksul bir mahallesinde yaşayanları kimsesiz bir gencin başından geçenleri hikâye ederek anlatıyor.

Tarık Dursun K. velut bir yazardı. Roman ve öykü türlerinde onlarca kitap yazdı, yine onlarca senaryoya imza attı. Eserleri Türkiye'nin en önemli edebiyat ödülleri ile taçlandı. Biyografisini okuduğunuzda hayatı dolu dolu yaşadığını, her zaman birden fazla iş yaptığını ama edebiyat ve sinemadan hiç kopmadığını görüyorsunuz. O iyi bir yazar ve sinemacı olmasının yanında üretken bir yayıncı, editör ve dergiciydi.

Aynı anda birden fazla işle uğraşmak bir zorunluluktan kaynaklanıyor öncelikle. Çünkü Türkiye'de yazar olarak geçimimiz mümkün değil. Mutlaka yazarlığınızı bir takım yan ya da esas işlerle desteklemek zorundasınız. Bu memurluk, öğretmenlik gibi yazarlık dışı işler olabileceği gibi yayıncılık ya da senaryo yazarlığı gibi yazarlık mesleğine yakın işler de olabilir.

Yazarlığa yakın işler daha cazip görünse de aslında yaratıcılığınızı törpüleyen ya da o alanlar için harcamanıza neden olan